

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

**Henr. Ioh. Nepom. Crantz S.C.A. Maiestat. Consiliar.
Institut. Med. Et Mater. Medic. Vindob. Profes. Pub. Ord.
Acad. Imp. Nat. Curios. Et Societ. Botan. Flor. Sodal.
Materiæ Medicæ Et Chirurgicæ ...**

Crantz, Heinrich Johann Nepomuk

[Wien], 1765

Legumina.

urn:nbn:de:gbv:45:1-10178

LEGUMINA.

LEGUMINA quasi manu & sine falce lecta, ut
CORRAEVS:

Agricola si quando manu cerealia capit.

Semina, & e terra sine falce legumina vellit.

Cerealibus adnumerata veteribus fuere GALENI testimonio, dum dicit: legumina ea appellant cerealia, ex quibus non fit panis. Hodie rectius distinguuntur.

Leguminum facultates mala notavit nota HIPPOCRATES, & post illum GALENUS: flatulenta, & concoctu difficillima dicunt, haud recepta sententia. Distinxere adhuc, quae cito coctione emollirentur, & vocavere τετραμνα, quæ minus, ατετραμνα, seu δυσεψαγα.

CICER *Offic. Botanicor.* Classis Natur. Papilio:
Germ. Kichern. *Gallis* Pois chiche, *Anglis*
Chiche. *Italis* Cicerchia.

CICER *foliis serratis.* Rubrum officinale magis est, album culinare, promiscue tamen usurpatur. Semen est sphaeroideum rotundum fere, licet angulosum, piso majus. Veteribus inter cibos vilissimum, non tam cito in aqua emolliendum, difficilioris est digestionis.

USUS

USUS MEDICUS. Ciceris vires adeo diureticas, ut renibus, & vesicæ exulceratis nocere possint, DIOSCORIDES. Nigra potissimum vim habere abstergentem, eamque adeo potentem, ut contractos in renibus calculos evidenter frangat, & comminuant, GALENUS; hos dein describunt plurimi alii, sed & cautior TOURNEFORTIUS se compertum habere, decoctum ciceris dolores atroces adferre, si in renibus, vel vesica calculus fuerit, pronunciavit. Ex diuturno & frequenti hujus usu nil observatum *Illustr. L. B. van - SWIETEN.* Alii inter medicamenta calculum pellentia decoctum, cujus diutino & patienti usu EUGENIUS vesicæ calculos comminui, expelli LAUREMBERGIUS, affirmant, laudatissimum habent.

ERVUM, & OROBUS *offic. CICER. Botan.* Class. Natur. Papilion: *Germ. Orobus. Erwen. Gallis Ers. Anglis the bitter Vetch. Italis Ervo.*

CICER *leguminibus pendulis articulatis.* Semina ex rotundis angulosa, fusca, spadicea, amara, ingrata, uti raro veteribus, ita neque nobis in usus alimentares adhibentur. Quod suppeditent cibum ingratisimum, eumque adhuc mali succi, hinc a cibis hominum alienum ervum fuisse, monet PLINIUS, vomitiones movere, capiti stomachoque onerosum esse, genuaque gravare affirmans, quod jam antea HIPPOCRATES observaverat; alia ex ervino pane infortunia alii habent.

USUS MEDICUS internus rarus, GALENO laudatur, qui ex ervo cum melle medicamentum parari, quod in iis, quæ in thorace hærent, expectorandis, nulli esset secundum. Ervo Augustum curatum

tum reliquit *PLINIUS*. Externus frequentior, dum farina resolventibus cataplasmatibus additur. Orobi verni, seu sylvatici purpurei verni C. B. infusum, contra lumbaginem valere *RITTER*. *Acad. N. C. Vol. X.*

FABA *Offic. Botan.* *Vicia* L. *Classis Nat.* *Papilion:*
Germ. Bohnen. *Gallis.* Fève. *Anglis* the Bean.
Italis Fava.

VICIA caule erecto, petiolis cirrho destitutis; antiquissimis jam nota temporibus, & edulis, & salubris, etiam in panem coacta fuit: docent Lomentum, Fabacia, *PLINII*. Cruda saporem leguminosum habet, qui coctione mitescit. Forma nota est. Flores fabarum subtilissimum halitum habent, etiam caput tentantem, unde adagium. Ex his aqua florum fabarum in officinis. Stipites cum foliis combusti in cineres, dant salem stipitum fabarum, acrem, alcalinum.

USUS MEDICUS. Fabas pectori amicas ad tussim laudat *DIOSCORIDES*. Farina inter farinas resolventes recipitur, quæ & sicca, vel in cataplasma cocta adhibetur. Aqua florum fabarum cosmeticum in scopum domicellis in usu est; aqua ex tota planta, multis aliis ex siliquis, contra calculum arcana: an satis certa fide? narrant tamen *BARTHOLINUS*, *GESNERUS*. Sal, communes salis alcalini dotes, & utiles, sulphure haud enervatus, possidet. Salis vero enixi naturam in officinis potissimum habet.

LENS. *Offic. Botanicorum* *Cicer.* *Class. Natur.*
Papilion: *Germ.* Linse. *Gallis* Lentille. *Anglis*
Lentils. *Italis* Lente.

CICER foliolis integris, stipulis indivisis; sementat, quod ex duobus segmentis sphaericis compositum, durum, politum, obscure flavum, aut rubicundum,
aut

aut nigricans. Minutulum legumen solis pauperibus in antiquitate relictum fuit, licet semper summis placuerit Philosophis. Elephantiasim, cancerum, a diuturniori ejus usu inducta, relinquere GALENUS, DIOSCORIDES, epilepsiam alii.

USUS MEDICUS decocti primi lentium, ab Arabum traditione ad nos, in plurimis morbis vulgo multus, præcipuus in expellendis variolis. Sunt qui rideant, sunt qui probent. Farina, ut farina fabarum, resolvens. Infusionem lentis palustris pro infallibili contra icterum secreto habet RAJUS.

LUPINUS *Offic. Botan.* Classis Natur. Papilion.
Germ. Feigbohnen. *Gallis* Lupin. *Anglis* the
Lupin. *Italis* Lupino.

LUPINI *calycibus alternis, appendiculis lateralibus nullis*: semina, officinalia, majuscula, orbiculata, non nihil angulosa, compressa, una parte cava, foris albidia, intus sublutea, & perquam amara, coctione mitescencia aliquantulum, olim edulia fuere, hodie vero e re cibaria expulsa solis officinis relinquuntur.

USUS MEDICUS internus multis suspectus ex AVERRHUIS opinione, & observatione *Sim. PAULI*. Externus multus in tumoribus, contusionibus, farinæ cum aceto, oxymelle simplici, composito, in cataplasma coctæ. In gangræna itidem extollunt Medici, & Chirurghi in lixivio coctam, additis scordio, croco, aceto.

PHASEOLUS *Offic. & Botan.* Class. Nat. Papilion: *Germ.* Welsche Bohnen. *Gallis* Haricot. *Anglis* French Bean. *Italis* Fagivolo.

PHASEOLI *caule volubili, leguminibus pendulis, compressis, torosis*, semen, formam fabarum, sili-
quas

quas nec adeo crassas, nec lanugine obductas, in acumen desinentes, habet. Nutrimentum idem, ac fabæ, concedit, & quidem mollius.

USUS MEDICUS nullus. In lithiasi tamen
LINNÆUS.

PISA. *Off. Botanic.* Classis Natur. Papilion: *Germ.* Erbsen. *Gallis* Pois. *Anglis* Peas. *Italis* Pisello.

PISA *Stipulis crenatis*: Subrotunda hæc femina in usum alimentarem adhibita, fabis præferuntur GALENO, quod minus flatulenta sint.

USUS MEDICUS nullus.

VICIA. *Offic. Botan.* Classis Natur. Papilion: *Germ.* Wicken. *Gallis* Vesse. *Anglis* Vetch or Tare. *Italis* Vezza. s. Veccia.

VICIAE *filiquis sessilibus, foliis retusis, latescentibus*, femina, difformiter globosa, nigra, ingrata, peccidum non hominum jam GALENI tempore pabulum, ni premeret annonæ caritas. Hodie in usus alimentares nunquam adhibentur.

USUS MEDICUS vix ullus. In Anglia nutrices incoquere puerorum potui, ad variolas, & morbillos expellendos ALLEYNE.

Plurimi his adhuc Fœnum græcum, Papaver, Linum, Cannabim, Sesamum, & alia adnumerant, sed quod in usus alimentares non amplius adhibentur, & ex hac classe omnia non sunt, suis dicentur capitibus.

Lathyrus tamen *esculentus* aut Botanicis *sativus*, melius *Cicerula* dictus Tergestinis, et Forojuliensibus in cibum cedit.

OLERA.

OLERA.

Ab alendo, quod oleribus alerentur homines, antequam fruges, & carnes essent. ISIDORUS, PLINIUS. Est in his incredibilis sæpe vis urinofisalis Betæ, Brassicæ, Atriplicis testimonio, in aliis tamen acidi ut in sequente.

ACETOSA *Off. Botanicorum* Rumex L. *Clafs.*
Pauci-flam. Germ. Sauerampf. *Gallis* Oseille.
Anglis Sorrel. *Italıs* Acetosa.

LAPATHUM *acetosum, sexu distinctum, foliorum sagittatorum hamis brevibus.* HALL. Acetosa latinis, Græcis oxalis, in utraque lingua ab aciditate dicta, plures habet species, quarum tamen tantum duæ in usum culinarem & medicatum veniunt, scilicet: longifolia & rotundifolia. Juscula cum acetosa fiunt gratissima, & facta ad manducandas carnes, pisces, ova, quæ inde gratiam acquirunt, nostris in mensis usitatissima sunt. Tota planta officinalis est; folia, radix maxime, & semen. Recentis folia grate acida, adultæ stupefacientia, senis effœta radix.

USUS MEDICUS in omnibus morbis, ubi humores soluti in putredinem vergunt, in febribus acutis, biliosis, putridis, in scorbuto putrido, diarrhœa, dysenteria, biliosis, eximius: imo in scorbuto cum dissolutione humorum putrida, rancida, sero lactis cum aliis incoctæ plantæ fere specificus. Miscendo acetosam & cochleariam etiam simul crescentes, in jusculis avenaceis, sese curare a scorbuto Grænlandos, author est BARTHOLINUS. Scorbuticos, dum inter alimenta

Crantz M. M. T. I. B ta